

АНДРІЇВСЬКИЙ УЗВІЗ

Гончар Слава

Андріївський узвіз – вулиця у Подільському районі міста Києва, що сполучає Поділ зі старим Києвом. Пролягає від Контрактової площі до Володимирської та Десятинової вулиць.

Старий Андріївський узвіз

Верхня частина Андріївського узвозу виникла на шляху, який вже за часів Київської русі зв'язував Старий Київ (Гору) із Подолом, пролягаючи між пагорбами Андріївської та замкової, Хоревиці та Старокиївської гір. За доби середньовіччя відгалуження Андріївського узвозу було прокладено і до замку на горі Киселівка. У 1711 році за наказом тодішнього київського губернатора проїзд між Замковою та Андріївською горами було розширено, і він став придатним для користування не лише для пішоходів і вершників, а і для проїзду запряжених кіньми й волами возів.

Існує легенда, відповідно до якої місце, де тепер тече Дніпро, було морем. Коли св. Андрій прийшов у Київ і побудував на горі, де зараз стоїть Андріївська церква, хрест, то все море сплигло униз. Але деяка частина його залишилася і сховалася під Андріївською горою. Коли пізніше тут побудували церкву, то під престолом відкрилася криниця. В Андріївській церкві нема дзвонів, тому що, за легендою, при першому ж ударі вода прокинулася б і залила не тільки Київ, але і все Лівобережжя.

буд. № 13 — меморіальна дошка на честь письменника Михайла Булгакова (1891-1840), який мешкав у цьому будинку. Бронзовий барельєф роботи скульптора А.В.Куща та архітектора Б. Л. Кравчука відкрито 9 лютого 1982 року.

буд. № 15 — меморіальна дошка на честь художника Григорія Дядченка (1869-1921), який жив і працював у цьому будинку в 1909-1921 роках. Виготовлена з граніту (архітектор В. Л. Лоботинський), відкрита у 1971 році.

буд. № 21 — меморіальна дошка на честь скульптора, кіносценариста, громадського діяча Ростислава Синька, на фасаді Музею-майстерні Івана Квалерідзе, який він очолював у 1993-2010 роках. Бронзовий барельєф відкрито 2015 року.

буд. № 23 – меморіальна дошка на честь першого Патріарха Київського і всієї України Мистислава (1898-1993), який був висвячений на єпископа у цій каплиці Андріївської церкви 12 травня 1942 року. Виготовлена з бронзи (скульптор В.І.Щур), відкрита у 1998 році.

буд. № 34 – меморіальна дошка на честь письменника Григора Тютюника, який жив і працював у цьому будинку в 1963-1967 роках. Бронзовий барельєф відкрито у 1991 році (скульптор В.П. Луцак, архітектор І. Лебідь).

У затишному парку нижче від церкви можна побачити скульптури роботи Івана Кавалерідзе, майстерня якого розташовувалася у сусідньому будинку (№ 21). Одна з них – копія пам'ятника Тарасові Шевченку в Ромнах, інша – макет (мала скульптура) пам'ятника Ярославу Мудрому, розташованого у сквері біля Золотих Воріт. Також тут встановлено оригінал пам'ятника княгині Ользі (1911 р.), автором якого також був І. Кавалерідзе. При відновленні монументу у 1996 році під асфальтом знайшли рештки знищеного у 1919-1935 роках монументу. Скульптуру відновили майже повністю (не вдалося знайти тільки голову) та встановили біля будинку-музею скульптора. Біля літературно-меморіального музею М. Булгакова (буд. № 13) 19 жовтня 2007 року встановлено перший у світі пам'ятник письменнику. Скульптура виготовлена з бронзи та граніту, автори – архітектор В'ячеслав Дормидонтов та скульптор Микола Рапай.

На будинку № 34 встановлено жартівливий пам'ятник носу Гоголя. Бронзову скульптуру роботи скульптора О. Дергачова встановлено у 2006 році. Біля Андріївської церкви встановлено ще один популярний серед киян пам'ятник – Проні Прокопівні Сірковій та Свириду Петровичу Голохвастову, героям п'єси М. П. Старицького «За двома зайцями». Скульптуру відкрито 23 серпня 1999 року (архітектор В. Скульський, скульптори В. Щур, В. Сівко та Р. Кухаренко).

